Lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle HE 34/2023 vp

Tuomas Matikka (VATT)

Valtiovarainvaliokunta, verojaosto

26.10.2023

Yleistä

- Hallituksen esitys tuloverolakien muuttamisesta (HE 34/2023) sisältää useita kohtia, joista VATT:n lausunto keskittyy kolmeen kohtaan
  1. Tuloverotus ja työtulovähennys
  2. Kotitalousvähennys
  3. Ulkomaisten erityisasiantuntijoiden verotus

Tuloverotus

- Hallitus esittää tuloveroasteikon keventämisestä kautta linjan painottuen keski- ja pienituloisiin
- Muutosten tavoitteena on parantaa työnteon kannustimia ja lisätä työllisyyttä
- Tutkimustiedon perusteella esitetyillä muutoksille ei kuitenkaan voida olettaa olevan merkittäviä vaikutuksia työntekopäätöksiin eteenkään keskituloisten palkansaajien kohdalla

Tuloverotus

- Ikäperusteista työtulovähennystä muutetaan siten, että aiemmat työtulovähennyksen korotukset poistetaan alle 65-vuotialta, ja 65 vuotta täyttäneiden korotusta vastaavasti nostetaan edelleen
- Perustelut koskevat julkistalouden tasapainottamista sekä eläkeiän saavuttaneiden henkilöiden työnteon taloudellisten kannustimien parantamista
- Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen poistaminen alle 65-vuotiailta on perusteltua
  - Verotuottavaikutukset merkittäviä ja työllisyysvaikutukset oletettavasti pieniä
- Työtulovähennyksen edelleen korottaminen yli 65-vuotiaille ei kuitenkaan tutkimustiedon perusteella lisää työllisyyttä kuin korkeintaan maltillisesti

Kotitalousvähennys

- Hallituksen esitys on pidentää kotitalousvähennyksen määräaikaista korotusta vuodella sekä laajentaa kotitalousvähennys koskemaan fysioterapiaa ja toimintaterapiaa.
- Uudistuksella on tutkimuksen perusteella vain pieni vaikutus kotitalousvähennyksen kohteena olevien palveluiden kulutukseen ja sitä kautta pieni vaikutus palvelualojen työllisyyteen
- Lisäksi kotitalousvähennys kohdentuu keski- ja suurituloisille kotitalouksille, joten esityksen vaikutus on tulonjakoa eriyttävä.
- Kotitalousvähennys kokonaisuutena heikentää julkista taloutta noin puolella miljardilla eurolla vuosittain ilman merkittäviä havaittuja kysyntävaikutuksia
- Veronkiertoa mahdollisesti pienentävät vaikutukset voivat olla saavutettavissa myös pienemmällä vähennyksen enimmäismäärällä, jolloin vähennyksen kustannukset julkiselle taloudelle olisivat merkittävästi nykyistä pienemmät.

Kotitalousvähennys

- Hallituksen esitys on pidentää kotitalousvähennyksen määräaikaista korotusta vuodella sekä laajentaa kotitalousvähennys koskemaan fysioterapiaa ja toimintaterapiaa.
- Uudistuksella on tutkimuksen perusteella vain pieni vaikutus kotitalousvähennyksen kohteena olevien palveluiden kulutukseen ja sitä kautta pieni vaikutus palvelualojen työllisyyteen
- Lisäksi kotitalousvähennys kohdentuu keski- ja suurituloisille kotitalouksille, joten esityksen vaikutus on tulonjakoa eriyttävä.
- Kotitalousvähennys kokonaisuutena heikentää julkista taloutta noin puolella miljardilla eurolla vuosittain ilman merkittäviä havaittuja kysyntävaikutuksia
- Veronkiertoa mahdollisesti pienentävät vaikutukset voivat olla saavutettavissa myös pienemmällä vähennyksen enimmäismäärällä, jolloin vähennyksen kustannukset julkiselle taloudelle olisivat merkittävästi nykyistä pienemmät.

Ulkomaisten erityisasiantuntijoiden lähdeverotus

- Hallitus esittää avainhenkilölain enimmäistyöskentelyaikaa pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen
  - Avainhenkilön saamasta palkkatulosta perittäisiin 32 prosentin lähdeveroa kolme vuotta pitempään kuin nykytilanteessa.
- Kv. tutkimustiedon perusteella avainhenkilölain kaltainen veropolitiikka on toimiva tapa houkutella ulkomaista työvoimaa
- Lisäksi uudistuksen voidaan odottaa parantavan tuottavuuskasvua, mikäli se lisää TK-toiminnoissa työskentelevien osaajien määrää